

MS – 110

Fourth Semester B.Com. Examination, May/June 2013

(Freshers) (2012-13 & Onwards)

LANGUAGE SANSKRIT- IV

Bhaimiperinaya Nataka Sangraha (Acts V – IX) and Kamandaka Nitisara

Time : 3 Hours

Max. Marks : 100

Instruction : Answer in Sanskrit, Kannada or English.

I. द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं लिखत ।

(2×12=24)

ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ :

Answer **any two** questions :

1) नल-पुष्करयोः द्यूतप्रसङ्गम् अधिकृत्य सविमर्शं प्रबन्धं लिखत ।

ನಳ-ಪುಷ್ಕರರ ಪಗಡೆಯಾಟವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write a critical essay on the game of Dice of Nala and Pus̄kara.

2) भैमीपरिणयनाटकस्य षष्ठाङ्कम् अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।

ಭೈಮೀಪರಿಣಯ ನಾಟಕದ ಆರನೆಯ ಅಂಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on the sixth act of Bhaimiparinayanatakam.

3) नलेन परित्यक्ता दमयन्त्या वने अनुभूतानि कष्टानि तेषां परिहारः कथम् अभवत् ? विशदयत ।

ನಳನಿಂದ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಮಯಂತಿಯು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಕಷ್ಟಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಹೇಗೆ ನಿವಾರಣೆಯಾದವು ? ವಿಶದಪಡಿಸಿ.

What were the difficulties faced by Damayanti in the forest after her repudiation by Nala and how were they solved ? Elucidate.

II. चतुर्णां श्लोकानाम् अनुवादं कृत्वा विवरणं लिखत :

(4×6=24)

ನಾಲ್ಕು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ವಿವರಿಸಿ :

Translate and explain **any four** verses :

1) श्राव्यं दुर्वचनं प्रयोज्यममृतं कार्यं महत् कैतवम्

न स्नाने न च भोजने न शयने नालङ्कृतौ वा रुचिः ।

देहः शुष्यति नाशयते धनचयः कार्यक्रमो बाध्यते

कालोऽत्येति वृथैव यत्र तदिदं द्यूतं तिगूढो रिपुः ॥

P.T.O.

- 2) मन्दं निधेहि चरणं वनभूमिरेषा
 निम्नोन्नता प्रचुरकण्टकसङ्कुला च ।
 क्षौमाऽञ्चलं रचय मूर्ध्नि रविः कठोरः
 शीर्षं स्वकं नमय यत्र नखाश्च शाखाः ॥
- 3) शतं किरातीरनुशासती त्वं
 पतिं च मां सुन्दरि पालयन्ती ।
 सुतं सुवानाऽभिमतं ददाना
 शतं समानां सुखमेधि बाले ॥
- 4) कार्यस्य चिन्ता करणस्य चिन्ता
 कामस्य चिन्ता कलहस्य चिन्ता ।
 धनस्य चिन्ता निधनस्य चिन्ता
 चिन्ताविहीनो न हि कश्चिदस्ति ॥
- 5) वंशश्च शीलं च वयश्च रूपं
 विद्या विवेको विनयः प्रसादः ।
 सौजन्य वैदग्ध्यमुखाश्च सर्वे
 कान्तागुणास्ते त्वयि सम्प्लवन्ते ॥
- 6) विद्यायां सततं नियोजय मतिं प्राप्तो विनीतात्मताम्
 लोके कीर्तिमुपार्जय स्वचरितैः दुस्सङ्गतिं दूरय ।
 दैवात्कष्टदशां गतोऽपि हृदयात् सत्यं न विभ्रंशय
 क्षान्तिं चेतसि धीरतां च कलयन् कुत्रापि जीव्याश्चिरम् ॥

III. कन्नडभाषया आंग्लभाषया वा अनुवदत ।

10

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿ:

Translate into **English** :

पुष्कर : विजयतां विजयतां महाराजः ।

राजा : (सप्रणयम्) एहि एहि वत्स । स्थीयतां आसने । अपि कुशलं सपरिवारस्य भवतः ?

पुष्कर : देवपाद - प्रसादात् ।

राजा : चिराद् दृष्टोऽसि । किमेवं परिम्लान इस लक्ष्यसे ?

पुष्कर : देव, श्रूयताम् । पुरा कुण्डिननगरम् आसाद्य यदा प्रतिनिवृत्तोऽस्मि, तदादि केनापि हृदयशूलेन पीडितोऽहमेवं कृशीभूतोऽस्मि ।

अथवा/ಅಥವಾ/OR

देवी : (सभयं सविनयं च) - महाभाग, श्रूयताम् । इयमहं निजेन विभवेन पत्या च परित्यक्ता तमेवान्विष्यन्ती वनाद् वनं भ्रमाम्यशरणा ।

दुर्गसेन : तर्हि विभवार्थिनी कान्तार्थिनी शरणार्थिनी च ज्ञायसे । भद्रे किञ्चिद् रहस्यमुच्यते श्रूयताम् ।

देवी : उच्यताम् ।

दुर्गसेन : महाराजपुष्करः तावत् दमयन्तीसमासक्तचित्ततया कुत्रचिदप्येकत्र स्थातुमशक्तुवन् मृगयाप्रसङ्गेन अस्मिन् वने विहर्तुमुद्युक्तः ।

IV. त्रीणि वाक्यानि ससन्दर्भं विवृणुत ।

(3×4=12)

ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ:

Explain with reference to context **any three** sentences :

- 1) देव ! मनोविनोदनाय प्रवृत्ते द्यूते किमिदं पणकल्पनम् ?
- 2) देहशान्त्यै विषे पीते देहशान्तिर्भवेन्न किम् ?
- 3) अक्षा इव पक्षिवराः कुर्वन्त्येते कुतूहलान्यक्ष्णोः ।
- 4) अहो ! भल्लूकहस्तपतितेवाऽस्मि ।
- 5) अहो ! मदीया एव त एते सर्वेऽपि मिलिताः ।
- 6) अथवा विद्यया विद्या तुरीयं नोपलश्यते ।

V. द्वयोः लघुटिप्पणीं लिखत ।

(2×5=10)

ಎರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ :

Write short notes on **any two** of the following :

- 1) प्रस्तावना ।
- 2) नलस्य दुःस्वप्नप्रसङ्गः ।
- 3) पुष्करः ।
- 4) मिश्रविष्कम्भकः ।

VI. राज्ञः राजपरिवारस्य च गुणलक्षणानि कानि ? विशदयत ।

(1×12=12)

ರಾಜ ಮತ್ತು ರಾಜಪರಿವಾರದವರ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಾವುವು ? ವಿಶದಪಡಿಸಿ.

Elucidate the qualities of a king and his courtiers.

ಅಥವಾ/ಅಥವಾ/OR

मनुस्मृतिं परिचाययत ।

ಮನುಸ್ಮೃತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ.

Write about Manusmṛti

VII. द्वयोः लघुटिप्पणीं लिखत ।

(2×4=8)

ಎರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ :

Write short notes on **any two** of the following :

- 1) सप्ताङ्गं राज्यमुच्यते ।
- 2) कामन्दकनीतिसारः ।
- 3) पराशर स्मृतिः ।
- 4) याज्ञवल्क्यस्मृतिः ।